

ONS VAANDEL BIJ DE INHULDIGING

Luitenant-kolonel G.F. Sijnhorst, regimentscommandant

Met de aanwezigheid van de vaandels en standaarden van de krijgsmacht tijdens de inhuldiging van koning Willem Alexander is de persoonlijke band tussen het koninklijk huis en alle militairen die de eed of de belofte van trouw aan de koning op het vaandel of standaard hebben afgelegd, bevestigd.

Een vaandel (of standaard) dat de vorst toekent en uitreikt staat voor de binding van de eenheid met het Koninklijk Huis en de saamhorigheid van iedereen die bij de eenheid dient of heeft gediend. Het verschil tussen een vaandel en een standaard is dat laatstgenoemde een kortere stok heeft dan een vaandel. Dit verschil heeft een historische achtergrond. Cavalisten konden te paard moeilijk met de lange stokken van vaandels overweg. Het zijn nu de bereden, gemotoriseerde eenheden die een standaard hebben.

Vaandels en standaarden zijn tegenwoordig met veel ceremonieel omgeven. Van oorsprong zijn het echter veldtekens. Deze werden meegevoerd op het slagveld als bron van bezieling en trots, maar ook ter oriëntatie voor commandanten en militairen op het slagveld. Ook in de tijd van het Staatse leger (1575-1795), de strijdmacht van de Republiek der Verenigde Nederlanden, fungeerden vaandels en standaarden nog als oriëntatiepunt in het strijdgewoel. Elke compagnie had destijds een eigen vaandel of ruitervaan (standaard), dat tot het uiterste moest worden verdedigd. Om de eenheid te inspireren, staan op de veldtekens ook de krijgsvoreringen van de voorgangers van de eenheid vermeld. Deze opschriften kunnen op het doek staan of op een cravate, een lint dat als een strik boven aan de stok is bevestigd.

Geleidelijk werd het aantal echter teruggebracht en onder het Koninkrijk der Nederlanden ontbraken ze aanvankelijk zelfs helemaal. De eenheden opereerden toen alleen nog met zogenoemde richtvlaggen, uitsluitend bedoeld voor op het slagveld. Vanaf 1820 kende koning Willem I weer vaandels en standaarden toe aan de eigen eenheden. Het model uit die tijd is tot op de dag van vandaag in gebruik.

De vaandels van de Nederlandse regimenten zijn ontworpen door Jan Willem Pieneman en geven sinds de kroning van Koning Willem III, in 1849, invulling aan deze belangrijke ceremoniële rol.

Daarom was het geen verrassing dat de Commissie van Advies Vaandels en Standaarden op basis van de DP-bundels en de historische orders inzake inhuldigingen heeft geadviseerd om de traditie te volgen dat de 'commanderend officieren' hun vaandel voeren in de plechtigheid. Hierin staat omschreven dat in ceremonieel waarbij de koning betrokken is de commandant zelf het vaandel vasthoudt. In tegenstelling tot de enige twee andere landen die de traditie van het gepersonifieerde vaandel in ere houden (Denemarken en het Verenigd Koninkrijk) worden in Nederland na een inhuldiging de vaandels niet vernieuwd. De regimentscommandant is dus getuige van de eedsaflegging van de nieuwe koning, waarmee feitelijk de oorspronkelijke vaandeluitreiking opnieuw wordt bekrachtigd doordat de nieuwe koning dezelfde gelofte aflegt als zijn voorgangers die oorspronkelijk het vaandel uitreikten.

De vaandels van het Eskader Marine, het garderegiment Grenadiers en Jagers, de Koninklijke Luchtmacht en de standaarden van de Koninklijke Marechaussee en het Korps Landelijke Politiediensten maakten op 30 april deel uit van de koninklijke stoet. De overige 28 vaandels werden opgesteld in het triforium, een balkon op circa 10 meter hoogte in de Nieuwe Kerk. Hierbij was natuurlijk ook ons vaandel aanwezig. De vaandels zijn in de dagen voorafgaande aan de ceremonie op het triforium vast geïnstalleerd en goed verankerd. De regimentscommandanten hebben op 30 april ruim voor de aanvang van de ceremonie plaats genomen op het triforium naast hun vaandel. Dit was alleen mogelijk via een sluiproute die leidde via smalle gangen, kleine deurtjes en het dak van de Nieuwe Kerk. Voor deze gelegenheid zijn alle regimentscommandanten, voor zover zij hierover nog niet beschikten, voorzien van een nieuw ceremonieel tenue. Ook de Verbindingsdienst is hiervan voorzien. Het is uiteindelijk de bedoeling dat een beperkte hoeveelheid tenuen beschikbaar komt bij het depot ceremoniële tenuen in Soesterberg waarmee de complete vaandelwacht kan worden gekleed. Tevens wordt het dan mogelijk om een erewacht peloton te kleden in dit tenue. Wanneer deze tenuen niet zijn ingezet voor officiële ceremoniële taken bestaat de mogelijkheid voor regimentsleden om in dit mooie tenue te trouwen. De aanvraag hiervoor loopt via de RA.

Het was voor mij een grote eer om bij deze bijzondere gebeurtenis, namens u allen, aanwezig te zijn. Een lange dag om nooit te vergeten.